

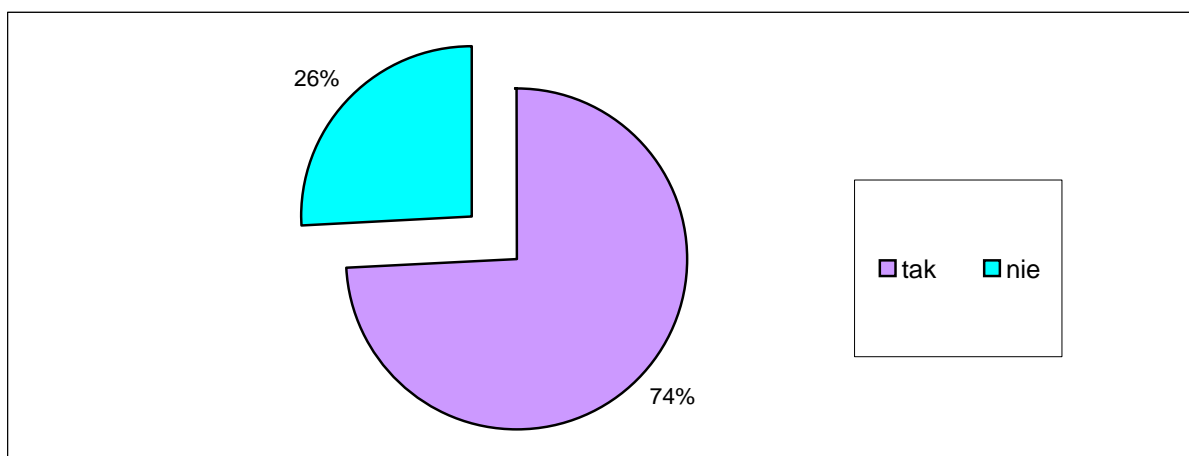
ROZDZIAŁ III. WYNIKI BADAŃ

1. Cechy wychowawców przydatne do pracy pedagogicznej

Na pytanie pierwsze 74% badanych nauczycieli i wychowawców zdecydowanie uważa, iż płeć ma wpływ na oddziaływania wychowawcze, natomiast pozostali ankietowani twierdzą, że nie ma ona znaczenia a istotne jest jakim się jest człowiekiem.

Wykres 1. Wpływ płci na oddziaływania wychowawcze.

N = 62

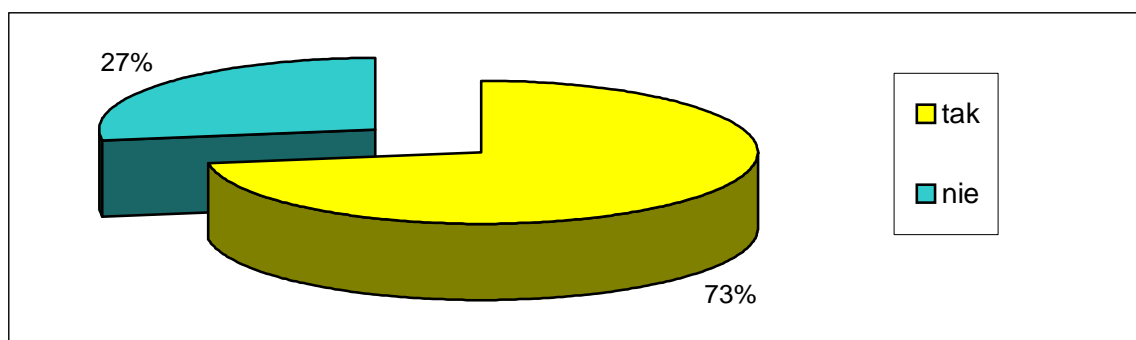


Źródło: ankieta, pyt. 1. Czy uważasz, że płeć ma wpływ na oddziaływania wychowawcze?

Wiek ma istotne znaczenie w procesie resocjalizacji bo tak twierdzi aż 73% nauczycieli i wychowawców. Następne pytanie powie o tym, że jednak lepszy jest ten, który jest starszy.

Wykres 2. Znaczenie wieku w procesie resocjalizacji.

N = 62

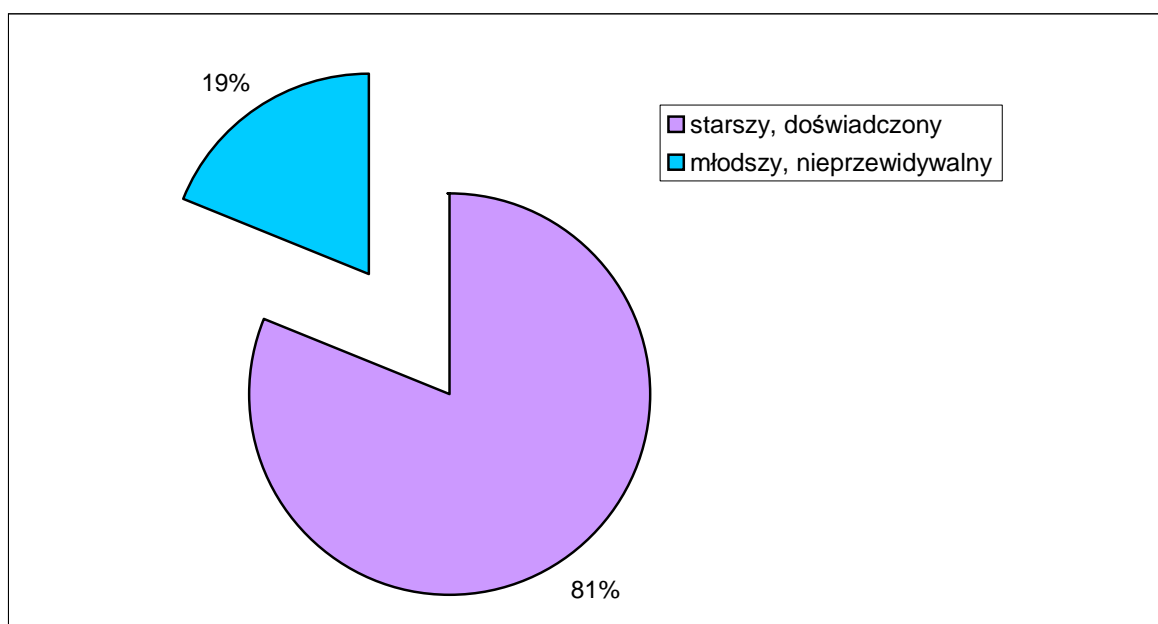


Źródło: ankieta, pyt. 2. Czy twoim zdaniem wiek ma istotne znaczenie w procesie resocjalizacji?

Skuteczniejszy w pracy z młodzieżą jest nauczyciel starszy, doświadczony, uważa tak 81% badanych. Jeden z wychowawców stwierdza, że jest to bez znaczenia a skuteczniejszy jest ten, który ma lepszy warsztat i osobowość. 19% badanych twierdzi, że skuteczniejszy jest nauczyciel młodszy, rozpoczynający pracę, w tym jeden badany podkreśla, że skuteczniejszy będzie mężczyzna z 5letni stażem (zob. wykres 3).

Wykres 3. Wiek a efekty pracy wychowawcy.

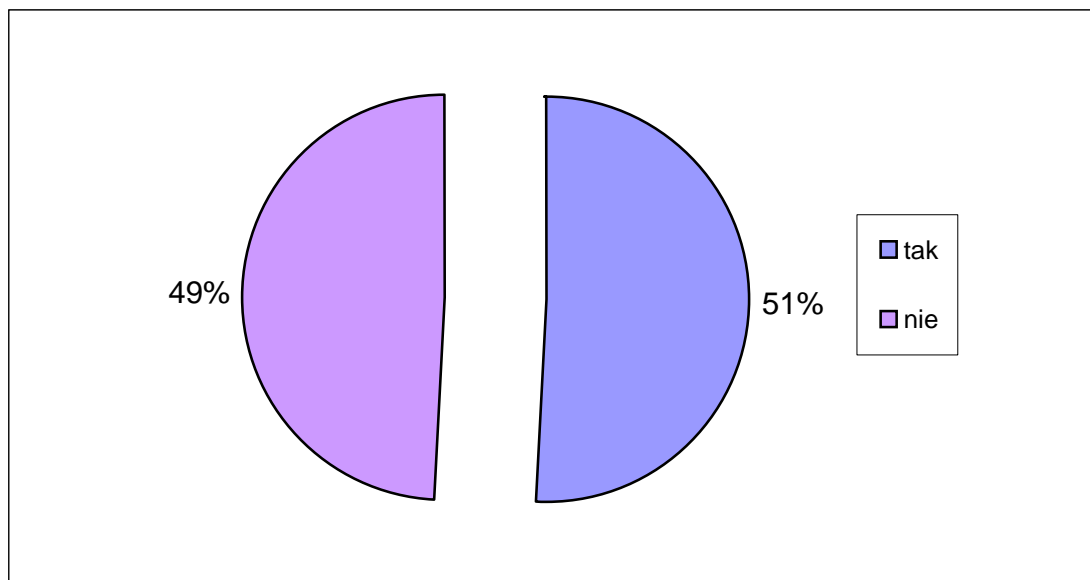
N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 3. Który z nauczycieli jest skuteczniejszy w pracy z młodzieżą?

Jeśli chodzi o pytanie czwarte, nauczyciele i wychowawcy nie do końca się ze sobą zgodzili. Zdanie jest wyraźnie podzielone, 51% uważa, że ukończenie studiów wyższych, pedagogicznych decyduje o efektywnej pracy wychowawcy a niewiele mniej bo 49%, uważa, że nie ma to w ogóle znaczenia. Wniosek z tego taki, iż kadra pedagogiczna pracująca w badanych placówkach wychowawczych nie przywiązuje większej wagi do tego jakim wykształceniem dysponują w swojej pracy ale ważne wydaje się jaka jest skuteczność ich oddziaływań na młodego człowieka. (zob. wykres 4).

Wykres 4. Wpływ studiów wyższych, pedagogicznych na efektywniejszą pracę wychowawcy. N = 61



Źródło: ankieta, pyt. 4. Czy ukończenie studiów wyższych, pedagogicznych decyduje o efektywnej pracy wychowawcy?

Dla wychowawców Zakładu Poprawczego (ZP) najbardziej przydatną z cech okazała się sprawiedliwość (24%), na którą szczególnie zwracają uwagę podopieczni, natomiast w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym (MOW) bardziej przywiązuje się uwagę do tego by być otwartym (24%) w stosunku do wychowanków. Najmniej przydatne w pracy wychowawcy wydają się być szczerłość i wyrozumiałość (tab. 1).

Tabela 1. Cechy najbardziej przydatne u wychowawcy.

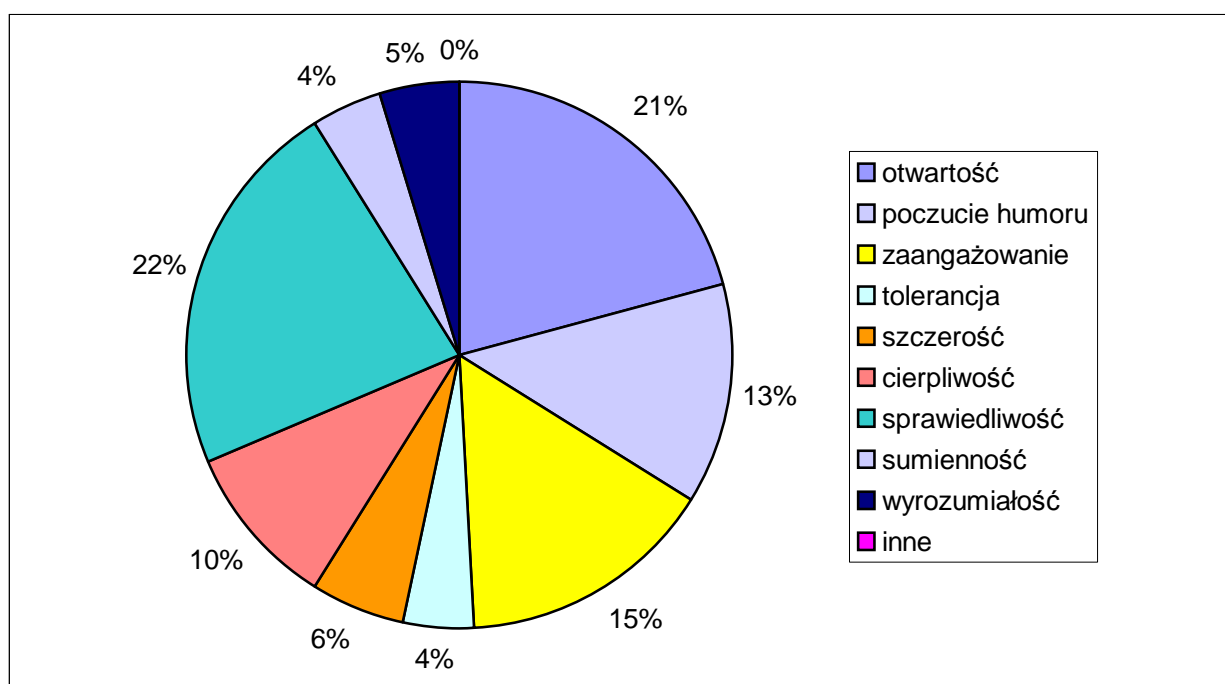
| Jakie cechy są najbardziej przydatne w pracy wychowawcy? | Zakład Poprawczy | | Jakie cechy są najbardziej przydatne w pracy wychowawcy? | Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy | |
|--|------------------|-----|--|---------------------------------|-----|
| | Liczba | % | | Liczba | % |
| Sprawiedliwość | 15 | 24 | Otwartość | 15 | 24 |
| Otwartość | 11 | 18 | Sprawiedliwość | 13 | 21 |
| Cierpliwość | 10 | 16 | Zaangażowanie | 11 | 18 |
| Zaangażowanie | 8 | 13 | Poczucie humoru | 10 | 16 |
| Poczucie humoru | 6 | 10 | Szczerłość | 5 | 8 |
| Wyrozumiałość | 5 | 8 | Tolerancja | 3 | 5 |
| Sumienność | 3 | 5 | Sumienność | 2 | 3 |
| Tolerancja | 2 | 3 | Cierpliwość | 2 | 3 |
| Szczerłość | 2 | 3 | Wyrozumiałość | 1 | 2 |
| Inne, jakie? | 0 | 0 | Inne, jakie? | 0 | 0 |
| Razem | 62 | 100 | Razem | 62 | 100 |

Źródło: ankieta, pyt. 5. Jakie cechy są najbardziej przydatne w pracy wychowawcy?

Nauczyciel planując swoją pracę powinien uświadomić sobie i wykorzystać optymalnie wszystkie swoje atuty osobowościowe oraz przewidzieć w planie ich dalszy rozwój. W takim przypadku realizacja swoich zamierzeń może okazać się łatwiejsza oraz przynieść wymierne efekty, co z kolei niewątpliwie mobilizuje do dalszej pracy. Z wielu cech szczególnie przydatne w pracy nauczyciela i wychowawcy okazały się sprawiedliwość (22%) oraz otwartość (21%). Te dwie cechy wydają się być najbardziej wymagane i cenione przez podopiecznych. (wykres 5).

Wykres 5. Cechy najbardziej przydatne w pracy wychowawcy.

N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 5. Jakie cechy są najbardziej przydatne w pracy wychowawcy?

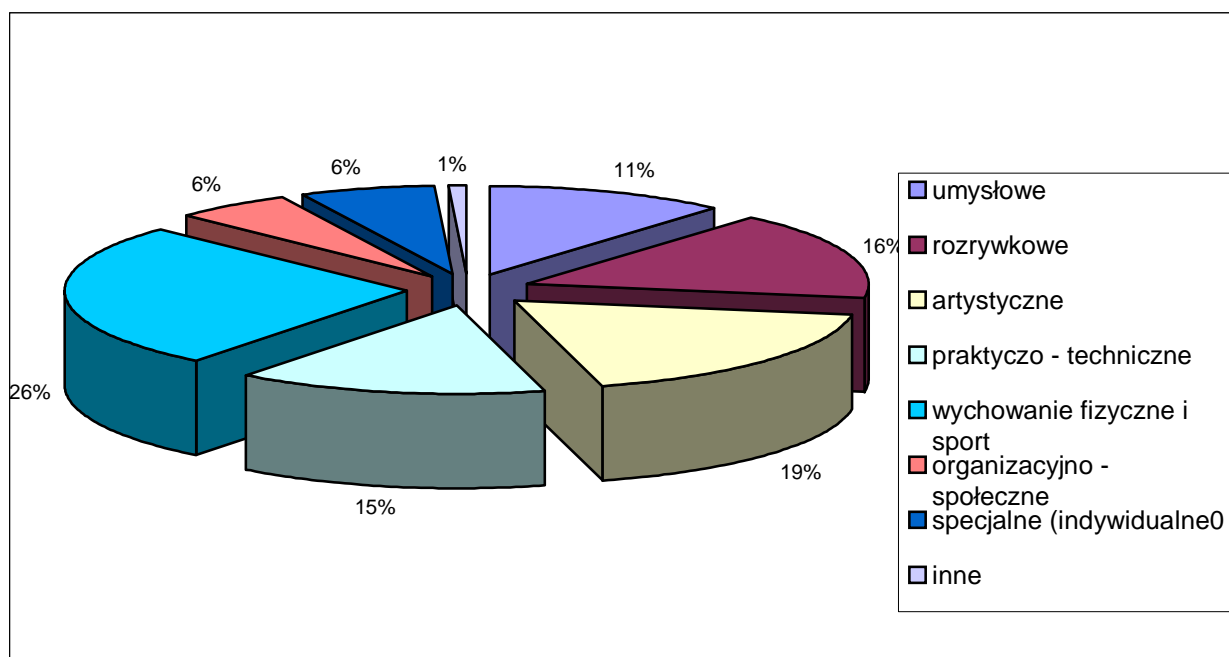
Podsumowując można powiedzieć, że dla kadry pedagogicznej duże znaczenie w procesie resocjalizacji ma płeć oraz wiek. Na pewno musi to być osoba starsza, doświadczona, której kwalifikacje niekoniecznie muszą być podparte ukończeniem studiów wyższych, pedagogicznych. Na szczególną uwagę zasługują cechy najbardziej przydatne w pracy badanych, do których zaliczono sprawiedliwość oraz otwartość.

2. Formy i metody zajęć prowadzonych przez wychowawców

Z podanych poniżej form zajęć nauczyciele i wychowawcy za najczęściej stosują wychowanie fizyczne i sport (26%), które przygotowuje wychowanków do czynnego uczestnictwa w dbałości do zdrowie i prawidłowy rozwój psychofizyczny, na drugim miejscu znalazły się zajęcia artystyczne (19%), dające możliwość odkrycia talentów, rozwój zainteresowań, poznawania podstaw wybranej dziedziny sztuki, odpoczynku oraz radość z przebywania w towarzystwie innych osób. Ankietowani wymienili także zajęcia plastyczne jako często stosowane przez kadre pedagogiczną i formę zajęć lubianą przez podopiecznych (zob. wykres 6).

Wykres 6. Formy zajęć najczęściej stosowanych przez wychowawców.

N = 62

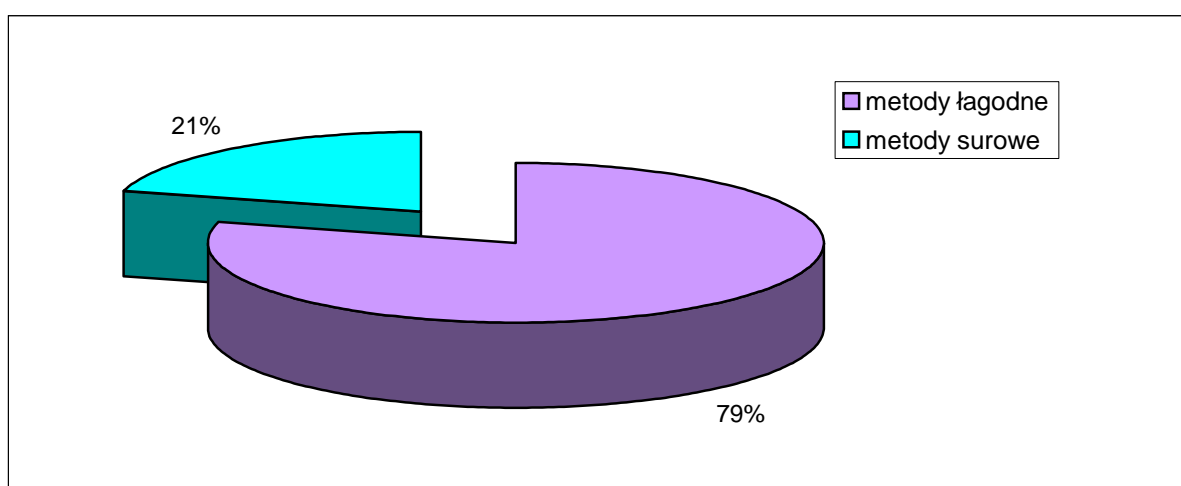


Źródło: ankieta, pyt. 6. Jakie formy zajęć są najczęściej stosowane przez wychowawców?

Nauczyciele i wychowawcy w swojej pracy najczęściej stosują metody łagodne, które w związku z tym muszą przynosić większe rezultaty wychowawcze, natomiast 21% badanych stosuje metody surowe uznając je za bardziej skuteczne.

Wykres 7. Metody wychowawcze najczęściej stosowane przez wychowawców.

N = 62

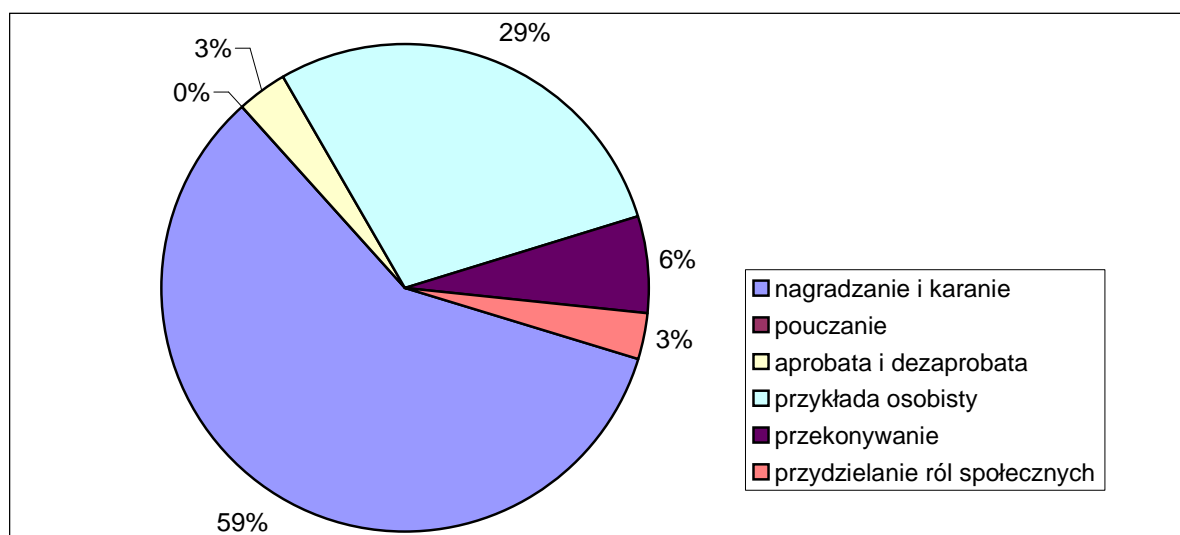


Źródło: ankieta, pyt. 7. Jaki rodzaj metod wychowawczych stosują najczęściej wychowawcy?

Według 59% nauczycieli i wychowawców najbardziej skuteczną metodą jest nagradzanie i karanie, na drugim miejscu znalazł się przykład osobisty, którym starają się być dla swoich wychowanków. Metoda nagradzania stosowana jest nierzadko ze względu na zaistniałą sytuację wychowawczą a często na zasadzie tzw. "widzi mi się" czy też humoru wychowawcy. Taka praktyka jest głównym argumentem, dla którego wychowankowie nagradzani są po upływie dłuższego czasu od zaistnienia poszczególnych pozytywnych zachowań a nie bezpośrednio po nich. Metoda karania natomiast, nazywana metodą wzmocnień negatywnych jest najbardziej rozpoznawaną i stosowaną z największą częstotliwością spośród wszystkich metod wychowawczych. Ważne jest umiejętne stosowanie kar i nagród oraz równowaga pomiędzy nagradzaniem a karaniem.

Wykres 8. Najbardziej skuteczne metody w resocjalizacji.

N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 8. Która z metod jest najbardziej skuteczna w resocjalizacji?

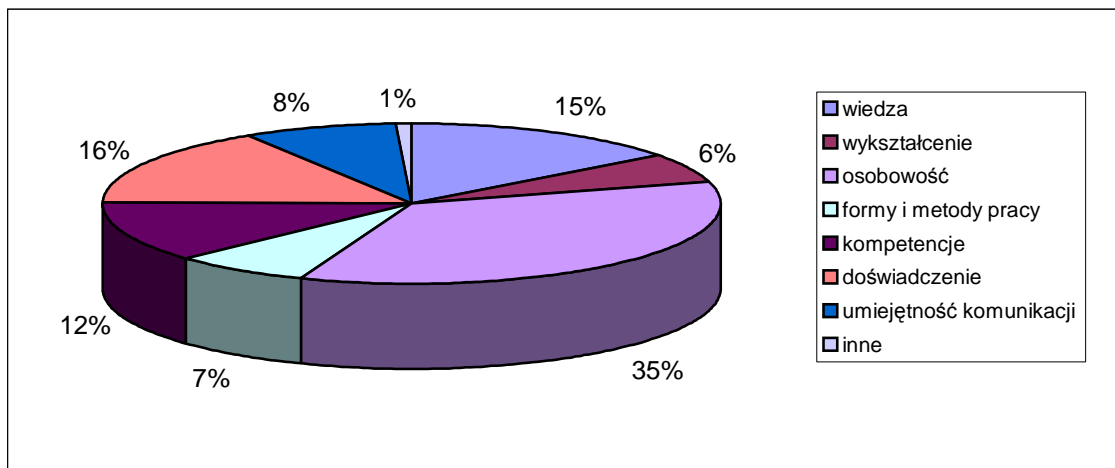
Badani w swojej pracy najczęściej korzystają z zajęć fizycznych i organizują różnego rodzaju zajęcia sportowe. Częściej stosują metody łagodne, a za najbardziej skuteczne w resocjalizacji wymieniają nagradzanie i karanie oraz przykład osobisty.

3. Czynniki decydujące o sukcesie i porażce pedagogicznej wychowawcy

Badani uważają, iż o sukcesie pedagogicznym decyduje przede wszystkim osobowość oraz doświadczenie wychowawcy, co wpływa również pozytywnie na stosunki

z podopiecznymi. Jeden z badanych do czynników decydujących o sukcesie pedagogicznym wychowawcy wymienił także konsekwencję (wykres 9).

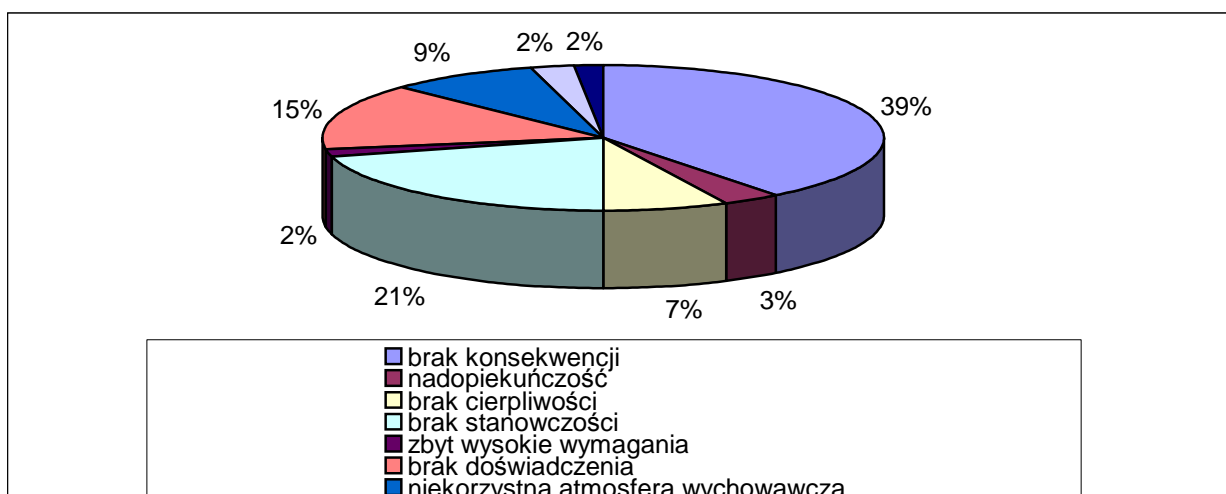
Wykres 9. Czynniki decydujące o sukcesie pedagogicznym wychowawcy. N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 9. Jakie czynniki decydują o sukcesie pedagogicznym wychowawcy?

Dla 39% badanych to przede wszystkim brak konsekwencji i brak stanowczości decyduje o porażce pedagogicznej, najmniej bo po 2% przypadły na zbyt wysokie wymagania i zbyt dużo obowiązków. Ankietowani wymieniali także: „brak współpracy między pracownikami” oraz „niesprawiedliwe chronienie wychowanków”.

Wykres 10. Czynniki decydujące o porażce pedagogicznej wychowawcy. N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 10. Co decyduje o porażce pedagogicznej wychowawcy?

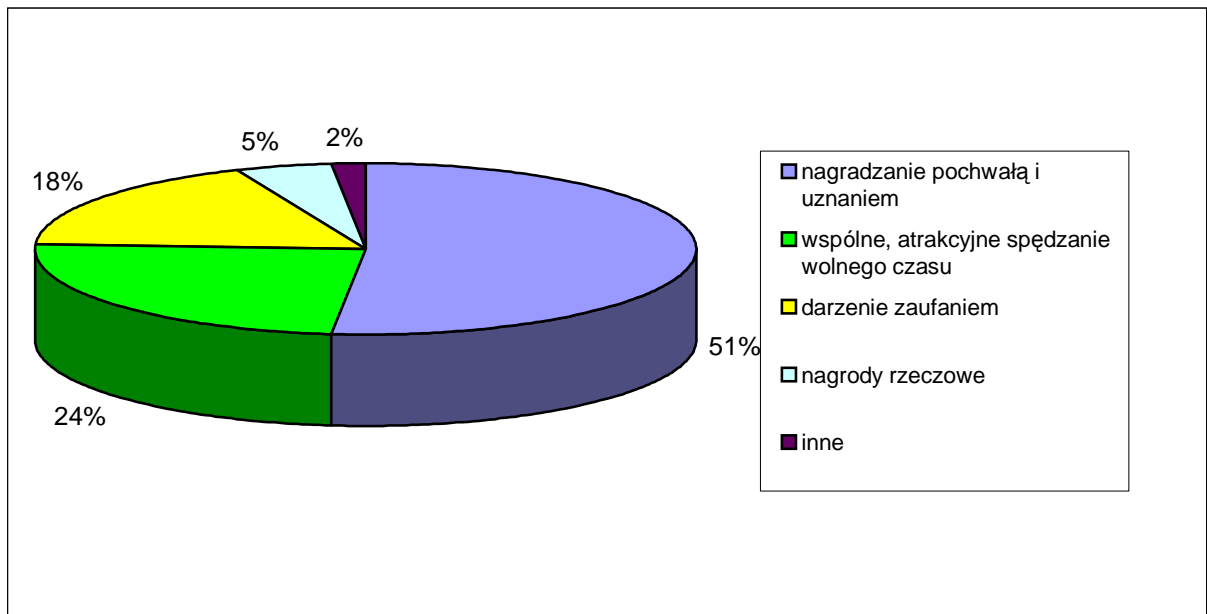
Badani uważają, iż o sukcesie decyduje przede wszystkim jego osobowość i doświadczenie natomiast na porażkę pedagogiczną duży wpływ ma brak stanowczości oraz brak konsekwencji, które zostawiają swoje trwałe piętno na wychowanku.

4. Kary i nagrody stosowane przez wychowawców

Z przeprowadzonych badań wynika, iż nauczyciele i wychowawcy spośród wymienionych nagród najczęściej stosują nagradzanie pochwałą i uznaniem a prawie 1/4 ankietowanych wybrała wspólne, atrakcyjne spędzanie wolnego czasu. Jeden spośród badanych jako nagrodę często stosowaną wymienia dodatkowe przepustki. (zob. wykres 11).

Wykres 11. Nagrody najczęściej stosowane przez wychowawców.

N = 62

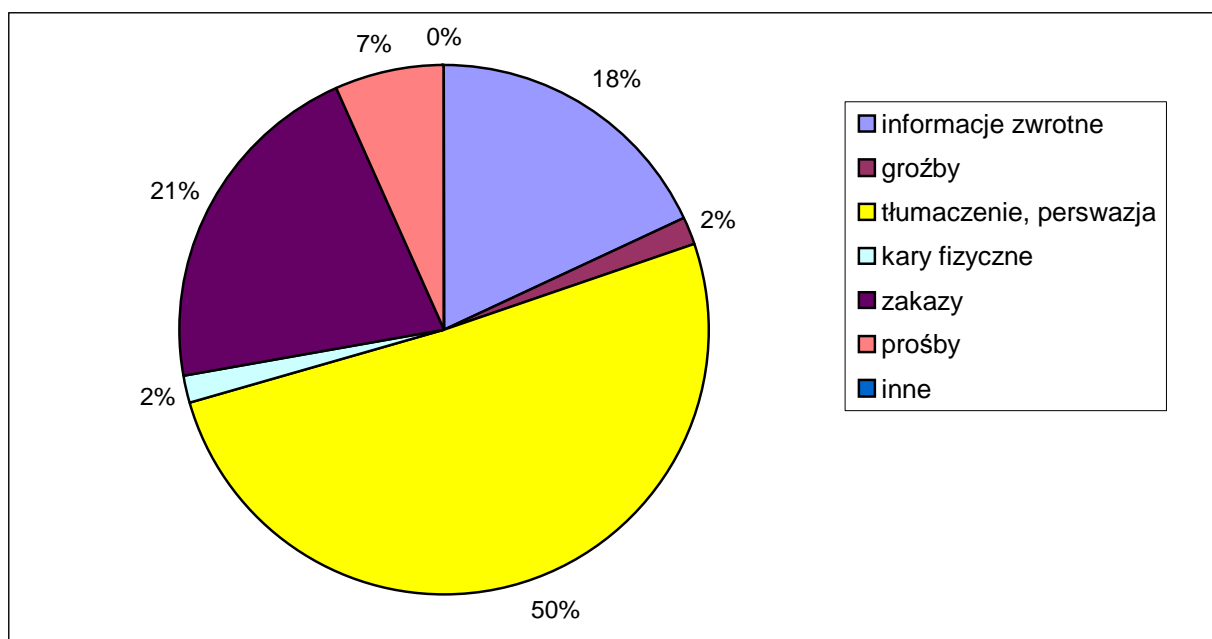


Źródło: ankieta, pyt. 11. Jakie nagrody są najczęściej stosowane przez wychowawców?

Najczęstszymi sposobami dyscyplinowania, jakie wychowawcy stosują w swojej pracy, okazały się tłumaczenie i perswazja oraz informacje zwrotne. Można wywnioskować, że żaden z przebadanych wychowawców i nauczycieli nie stosuje w swojej pracy gróźb ani kar fizycznych (zob. wykres 12).

Wykres 12. Sposoby dyscyplinowania stosowane przez wychowawcę.

N= 62

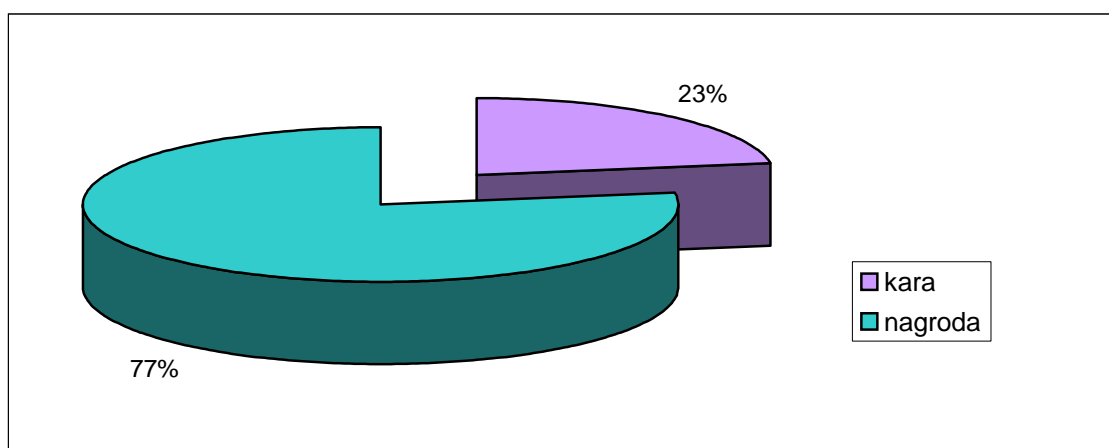


Źródło: ankieta, pyt. 12. Które ze sposobów dyscyplinowania wychowawcy stosują najczęściej w swojej pracy?

Nagroda okazała się dla populacji badanych bardziej skuteczną metodą wychowawczą, dlatego też jest częściej stosowana i pozytywnie wpływa na podopiecznych, karę wybrało 23% ankietowanych.

Wykres 13. Skuteczność metody wychowawczej.

N = 62



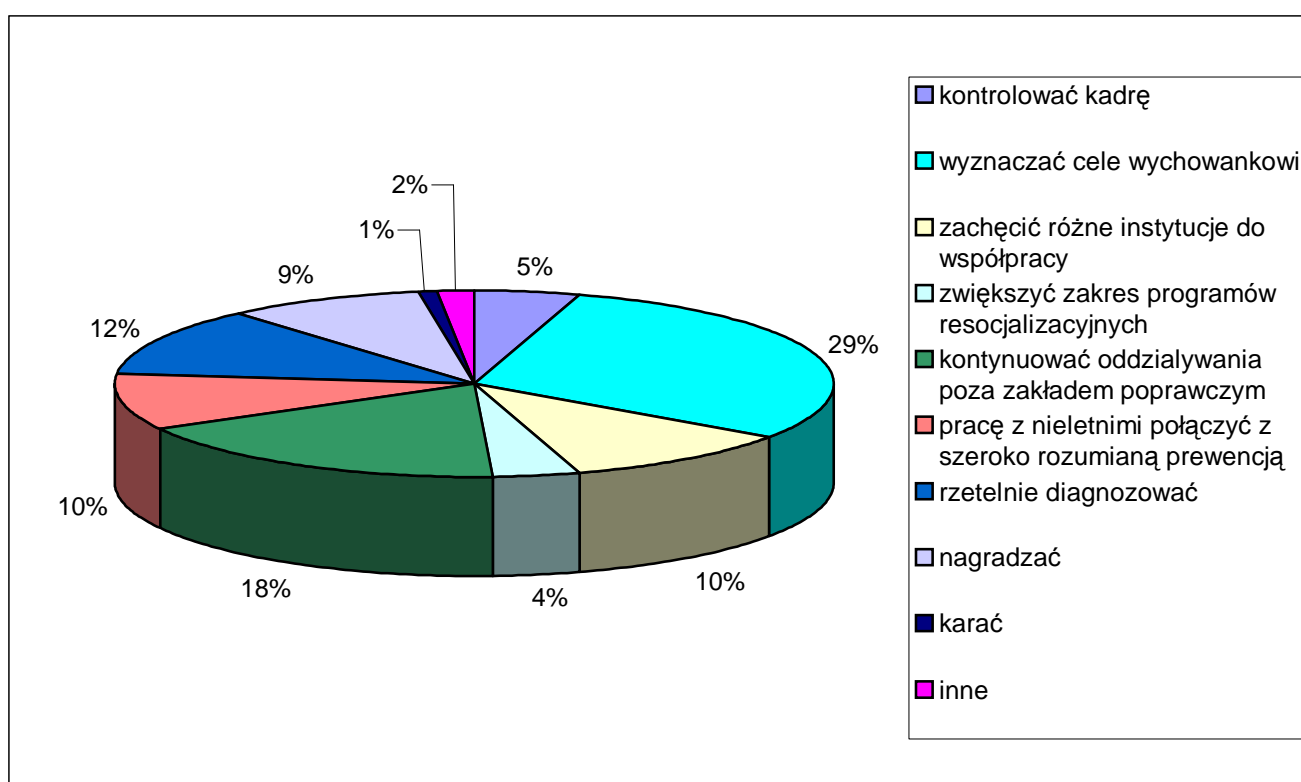
Źródło: ankieta, pyt. 13. Która z metod ma większą skuteczność wychowawczą?

5. Skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych

Nauczyciele i wychowawcy uważają, iż w pierwszej kolejności należy wyznaczać cele wychowankowi a następnie kontynuować oddziaływania poza zakładem poprawczym, co sprawi, że skuteczność resocjalizacji będzie większa. Jeden z badanych wymienia także „rzetelne kształcenie kadry, nie zaocznie”. Ankietowani mówią również o tym, aby zwiększyć zasób pieniędzy np. na wyjścia kulinarne, turystyczne, itp. (zob. wykres 14).

Wykres 14. Skuteczność resocjalizacji.

N= 62



Źródło: ankieta, pyt. 14. Co należy zrobić, aby zwiększyć skuteczność resocjalizacji i wychowania?

Aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza, kadra ZP uważa aby wykształcić u wychowanków przede wszystkim cierpliwość, empatię oraz umiejętność kierowania uczuciami, jeden ankietowany wymienia także odpowiedzialność. W Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym wychowawcy i nauczyciele uważają, aby

wykształcić u wychowanka w pierwszej kolejności empatię, niezależność oraz cierpliwość. Badani wymieniają także umiejętność wyznaczania sobie celów w życiu (zob. tab. 2).

Tabela 2. Cechy jakie należy wykształcić u wychowanków.

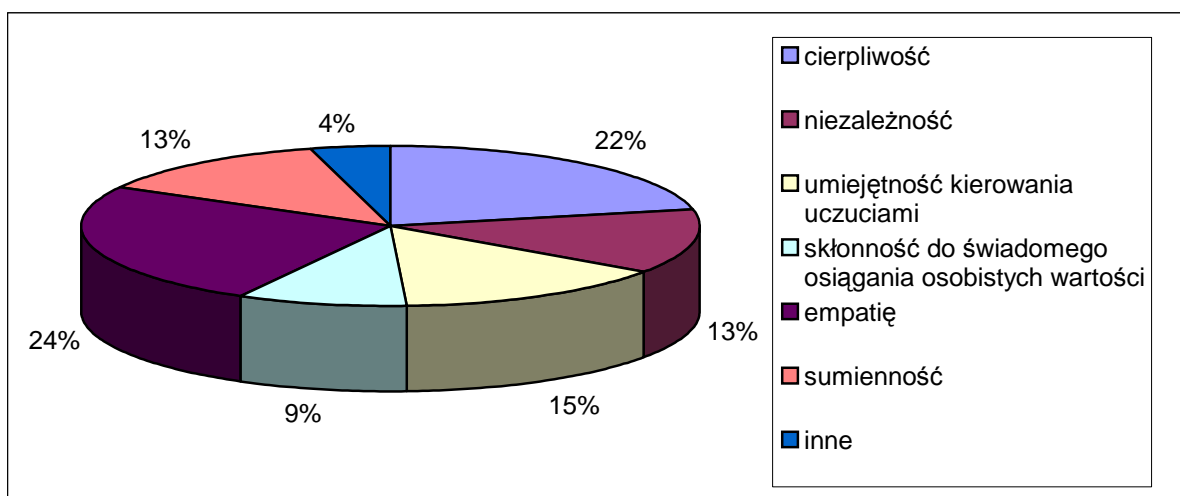
| Co należy wykształcić u wychowanków, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza? | Zakład Poprawczy | | Co należy wykształcić u wychowanków, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza? | Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy | |
|--|------------------|-----|--|---------------------------------|-----|
| | Liczba | % | | Liczba | % |
| Cierpliwość | 17 | 27 | Empatię | 17 | 27 |
| Empatię | 14 | 22 | niezależność | 13 | 21 |
| Umiejętność kierowania uczuciami | 10 | 16 | Cierpliwość | 10 | 16 |
| Sumienność | 9 | 15 | Umiejętność kierowania uczuciami | 8 | 13 |
| Skłonność do osiągnięcia osobistych wartości | 8 | 13 | Sumienność | 7 | 12 |
| Niezależność | 3 | 5 | Inne, jakie? | 4 | 6 |
| Inne, jakie? | 1 | 2 | Skłonność do osiągnięcia osobistych wartości | 3 | 5 |
| Razem | 62 | 100 | Razem | 62 | 100 |

Źródło: ankieta, pyt. 15. Co należy wykształcić u wychowanków, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza?

Ogół badanych uważa, iż należy wykształcić u wychowanków przede wszystkim empatię oraz cierpliwość (zob. wykres 15.)

Wykres 15. Cechy jakie należy wykształcić u wychowanków.

N= 62

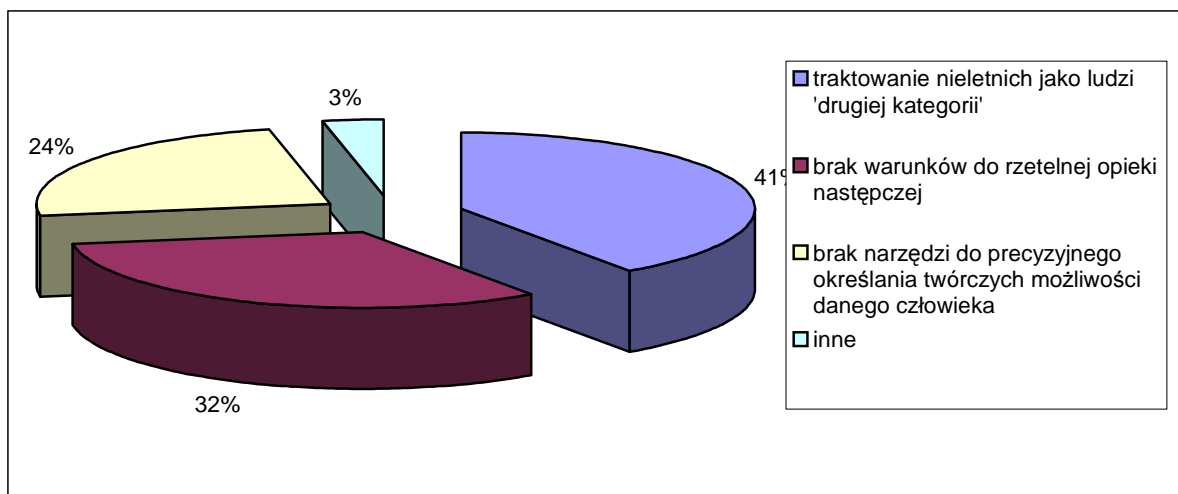


Źródło: ankieta, pyt. 15. Co należy wykształcić u wychowanków, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza?

Na pracę wychowawcy destabilizująco wpływa przede wszystkim traktowanie nieletnich jako ludzi 'drugiej kategorii' (41%) oraz brak warunków do rzetelnej opieki następczej (32%). Ankietowani wymieniają także niekonsekwencję w działaniu ze strony innych wychowawców oraz brak współpracy między członkami kadry (wykres 16).

Wykres 16. Oddziaływania wpływające destabilizująco na pracę wychowawcy.

N = 62



Źródło: ankieta, pyt. 16. Które z podanych oddziaływań wpływa destabilizująco na pracę wychowawcy w placówce?

IV. DYSKUSJA WYNIKÓW

- celem postępowania było zbadanie roli nauczyciela i wychowawcy w procesie resocjalizacji a problemem głównym niniejszej pracy jest następujące pytanie: Jaka rolę odgrywa nauczyciel i wychowawca w procesie resocjalizacji?
- uzyskane wyniki pozwoliły spojrzeć na współczesną rolę nauczyciela i wychowawcy
- dane wykazują, iż płeć ma istotne znaczenie w procesie resocjalizacji, większość badanych to mężczyźni, nasuwa się wniosek, który mówi, że to mężczyzna jest skuteczniejszy
- duże znaczenie ma wiek osoby wychowującej, co wiąże się z kolejnym wynikiem, w którym ankietowani stwierdzili, że skuteczniejszy w pracy z młodzieżą jest nauczyciel starszy, doświadczony
- zdanie na temat efektywniejszej pracy po ukończeniu studiów wyższych, pedagogicznych jest zróżnicowane, nie dla wszystkich ważne jest, aby mieć pedagogiczne wykształcenie, co może sugerować, iż nie wszyscy wychowawcy takie właśnie posiadają
- sprawiedliwość okazała się najbardziej przydatną/pożądaną cechą w pracy wychowawcy i nauczyciela
- badani najczęściej korzystają z aktywnych form zajęć, do których zaliczają przede wszystkim wychowanie fizyczne i różnego rodzaju działalność sportową
- kadra najczęściej stosuje metody łagodne, do których zaliczyła nagradzanie i karanie uznając je za najbardziej skuteczne w resocjalizacji. Ich równowagę podkreśla A. Gurycka. Co ciekawe wśród badanych znaleźli się także zwolennicy metod surowych
- osobowość, o której tak wiele pisał S. Szuman, M. Kreutz (rozdział I), stała się wiodącym czynnikiem decydującym o sukcesie pedagogicznym badanych, natomiast o porażce decyduje przede wszystkim brak konsekwencji oraz brak współpracy wśród kadry; porównując te wyniki z rozdziałem pierwszy można powiedzieć, że H. Izdebska wymienia błędy nauczycieli, które decydują o porażce wychowawcy i zaliczyła do nich: nieuwzględnienie zasady indywidualizacji, nieprzestrzeganie zasady obiektywizmu i bezstronności oraz tak jak w przeprowadzonych badaniach **brak konsekwencji**, niedostateczne, merytoryczne przygotowanie, brak doświadczenia, natomiast A. Gurycka dodała uległość wychowawcy i zgodę na

dominancje wychowanka. Do porażki według R. Kretschamna przyczynia się także stres spowodowany zbyt dużą ilością obowiązków, **brakiem współpracy w gronie pedagogicznym**, o którym wspomniał jeden z badanych

- nauczyciele i wychowawcy w swojej pracy najczęściej stosują nagradzanie pochwałą i uznaniem, co często w przypadku pisemnych pochwał prowadzi do przydziału dodatkowych przepustek, natomiast często stosowanym środkiem dyscyplinującym okazało się tłumaczenie i perswazja, co nie jest raczej nowym zjawiskiem i nie do końca wiadomo też czy skutecznym
- nagroda dla większości badanych wydaje się mieć większą skuteczność wychowawczą, niestety mimo wszystko mają chyba więcej okazji do karania
- ankietowani uważają, iż należy wyznaczać cele wychowankowi, których został pozbawiony i kontynuować oddziaływanie poza zakładem, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza
- twierdzą także, że ważne jest aby wykształcić u wychowanków empatię, cel w życiu oraz cierpliwość, ponieważ to ich brak spowodował, że podopieczni nie potrafili radzić sobie żyjąc w środowisku lokalnym
- nauczyciele i wychowawcy najczęściej wybierali traktowanie nieletnich jako ludzi 'drugiej kategorii' jako oddziaływanie wpływające destabilizująco na ich pracę

Kontynuacja badań nad nauczycielem jest szczególnie potrzebna obecnie, gdyż olbrzymie i nieodwracalne zmiany społeczne, jakie nastąpiły, wpływają na modyfikację wymagań stawianych nauczycielom przez społeczeństwo. Zmiany te ze względu na swoją dynamiczność wymagają kształcenia odpowiednich cech i właściwości u ogółu nauczycieli Niniejsza praca wniosła przede wszystkim wiele świeżości, nowych informacji o tym jak w dzisiejszych czasach postrzegana jest rola nauczyciela i wychowawcy nowe spojrzenie na pracę współczesnego nauczyciela.

WNIOSKI

Przedmiotem pracy było określenie roli jaką odgrywa dzisiejszy nauczyciel i wychowawca w procesie resocjalizacji. Analiza wyników badań empirycznych przeprowadzonych w rozdziale trzecim umożliwiła sformułowanie następujących ustaleń:

- I. Dla 74% badanych płeć ma wpływ na oddziaływania wychowawcze. 73% ankietowanych uważa także, że istotne znaczenie w procesie resocjalizacji ma wiek kadry pedagogicznej. Według 81% skuteczniejszy w pracy z młodzieżą jest nauczyciel starszy, doświadczony. Ponad 50% badanych uważa, że ukończenie studiów wyższych, pedagogicznych decyduje o jego efektywniejszej pracy. Sprawiedliwość dla 22% ankietowanych oraz otwartość (21%) okazały się najbardziej przydatne w pracy wychowawcy.
- II. Wychowawcy i nauczyciele w swojej pracy najczęściej stosują wychowanie fizyczne i sport, uważa tak 26% badanych. Ankietowani częściej też korzystają z metod łagodnych (79%) niż surowych. Najskuteczniejszą metodą okazało się nagradzanie i karanie (59%).
- III. 35% badanych uważa, że o sukcesie pedagogicznym decyduje przede wszystkim osobowość oraz doświadczenie wychowawcy, które zaznaczyło 16% ankietowanych, natomiast o porażce – brak konsekwencji (39%) i brak stanowczości (21%).
- IV. Nagradzanie pochwałą i uznaniem jest najczęściej stosowane przez 51% wychowawców i nauczycieli a najczęstszym sposobem dyscyplinowania dla 50% okazało się tłumaczenie i perswazja. Nagroda dla 77% badanej populacji stanowi większą skuteczność wychowawczą.
- V. W celu zwiększenia skuteczności resocjalizacji i wychowania należy przede wszystkim wyznaczać cele wychowankowi, odpowiedź taką wybrało 29% badanych, którzy uważają również, że u wychowanków należy wykształcić empatię (22%) oraz cierpliwość (24%). Ankietowani w 41% twierdzą także, że na pracę wychowawcy destabilizująco wpływa przede wszystkim traktowanie nieletnich jako ludzi 'drugiej kategorii'.

SUGESTIE PEDAGOGICZNE

Wnioskując z przeprowadzonych badań, rolą wychowawcy jest stworzenie takiej koncepcji wychowania, która pozwoli wychowankowi odnaleźć sens i cel życia, określić światopogląd i wytyczać właściwy kierunek dalszego rozwoju.

- I. W pracy z młodzieżą skuteczniejszy jest nauczyciel starszy, doświadczony dlatego do placówek opiekuńczo – wychowawczych powinno się zatrudniać nauczycieli, którzy mają za sobą przynajmniej 5letni staż w innej placówce, co wiąże się z jego większym doświadczeniem. Ukończenie przez niego studiów wyższych, pedagogicznych nie powinno być koniecznością w ubieganiu się o stanowisko wychowawcy.
- II. Wychowawcy i nauczyciele w swojej pracy powinni częściej korzystać z innych form zajęć poza sportowymi, jak na przykład zajęcia plastyczne, o których wspomina jeden z badanych a nagradzanie i karanie zastąpić czasem stosowaniem innych metod, jak np. przykład osobisty.
- III. Sukcesom wychowawczym będzie sprzyjać organizowanie wyjazdów z wychowankami, włączanie ich w organizację, częściej stosowane pochwały i nagany na forum grupy, akceptowanie i realizowanie niektórych pomysłów wychowanków. Również wzajemna życzliwość, zaufanie i konsekwencja w postępowaniu z nieletnim stanowią właściwy punkt wyjścia do pracy edukacyjnej i wychowawczej a zarazem warunek jej powodzenia.
- IV. Ważną rolę odgrywa umiejętne stosowanie nagród i kar. Kara, tak jak inne metody wychowawcze, ma podopiecznego uczyć właściwego postępowania, gdy nie pomaga perswazja, upomnienia, prośby i polecenia. Mówiąc natomiast o nagradzaniu mamy na myśli nie tylko różne prezenty w postaci gadżetów, słodyczy, książek, czy ubrania, ale także pochwałę lub wyrażenie aprobaty. Jeśli podopieczny będzie nagradzany za swoje nawet drobne osiągnięcia, to mobilizująco będzie działała kara w postaci braku nagrody. Słuszniej jest przecież wzmacniać, czyli utrwalać za pomocą nagród reakcje pozytywne, pożądane wychowawczo, niż upamiętniać za pomocą kary reakcje nieprawidłowe.
- V. W celu zwiększenia skuteczności resocjalizacji i wychowania należy przede wszystkim wyznaczać cele wychowankowi, starannie przygotowywać i kształcić kadre, dostarczać im wiedzy i umiejętności, które pozwolą

wzbogacić pełne kwalifikacje i wykroczyć poza nie oraz zwiększyć zasób pieniędzy na wyjścia kulinarne i turystyczne.

Aby poprawić sytuację wychowawcy i atmosferę w placówkach poprawczych i wychowawczych należy przede wszystkim podmiotowo traktować podopiecznych, popracować nad wzajemną komunikacją w gronie pedagogicznym oraz zadbać o formę fizyczną i zdrowie.

Konieczne jest przygotowanie nauczycieli wychowawców do nowej roli w oświacie. Poznanie prawidłowości faz rozwoju młodzieży, działania grup społecznych, metod oddziaływania na rozwój, co może doprowadzić do podniesienia rangi wychowawców w szkołach i placówkach i zmienić korzystnie stan moralny młodego człowieka.

PODSUMOWANIE

Rola nauczyciela i wychowawcy ma ogromne znaczenie. Wymagania jakie są mu stawiane obejmują wiele dziedzin życia dlatego tak ważne jest, aby kadra była starannie dobrana i wykwalifikowana i aby świadomie z własnego wyboru podejmowała się nie tylko nauczania ale i wychowywania cudzych dzieci. Umiejętność zjednania sobie podopiecznego, zainteresowania go, partnerskie traktowanie i funkcjonowanie w jego oczach jako osoba znacząca to cechy będące podstawą skutecznej resocjalizacji.

Nauczyciel jest jak medium, przez które dochodzi się do wiedzy. Wychowanek nie dąży do samej wiedzy, ale do poznania związanych z nią ludzkich postaw, doświadczeń, przeżyć. Sam nauczyciel nie jest dla wychowanka tak ważny, jak sprawa, o której mówi. Nauczyciel - wychowawca przede wszystkim poświęca czas i zajmuje się podopiecznym, odpowiada, pyta, zgaduje, wyjaśni to, co dla podopiecznego ważne. Z jego pracy, trudu, poświęcenia, ale także radości, zadowolenia, satysfakcji wyrasta autorytet nauczyciela.

Wychowawca w miarę swoich możliwości stwarza korzystne warunki do rozwoju wychowanka, starając się przekazać odpowiednie wartości czuwając zarazem nad przyjmowaniem pseudowartości.

Warto wspomnieć także, że rolą wychowawcy jest stworzenie takiej koncepcji wychowania, która pozwoli uczniowi odnaleźć sens życia, określić światopogląd

i wytyczać właściwy kierunek dalszego rozwoju..

Każdy wychowawca winien wyedukować podopiecznych w takich jasnych zasadach i wartościach działania, które będą mogły zapewnić im życiowy sukces, odpowiedzialnych za swoje postępowanie, głoszone poglądy i oceny innych ludzi. Nie wystarczy, by wychowawca był człowiekiem dobrym, kochającym młodzież, ważne jest, aby był mądry i żeby dysponował bogatym warsztatem wychowawczym, żeby miał „pod ręką” wszystko, co pozwoli mu świadomie ulepszać swoją pracę, podejmować najważniejsze decyzje, z ogromną wnikliwością rozważać problemy, przed którymi staje, na co dzień i podejmować najważniejsze decyzje.

Podsumowując można stwierdzić, że na nauczyciela – wychowawcy spoczywa ogromna odpowiedzialność za wychowanka, dla którego jest on swoistego rodzaju trenerem, przewodnikiem, który kształtuje jego osobowość i wskazuje inną, lepszą drogę, niż ta poprzez którą zostały zastosowane środki wychowawcze lub poprawcze.

ANEKSY

ANKIETA DO KADRY PEDAGOGICZNEJ

Proszę o rzetelne wypełnienie poniższej ankiety, która posłuży do napisania pracy licencjackiej. Kwestionariusz ten jest anonimowy, a informacje w ten sposób uzyskane będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych. Wybrane odpowiedzi proszę zaznaczyć, otaczając kółkiem lub odpowiedzieć pisemnie w miejscu do tego przeznaczonym. Z góry dziękuję za udział w badaniu!

W miejscu oznaczonym ‘**’ proszę o wybranie **dwóch** odpowiedzi.

I. Cechy wychowawców przydatne do pracy.

1. Czy uważasz, że płeć ma wpływ na oddziaływania wychowawcze?
 - a) tak
 - b) nie
2. Czy twoim zdaniem wiek ma istotne znaczenie w procesie resocjalizacji?
 - a) tak
 - b) nie
3. Który z nauczycieli jest skuteczniejszy w pracy z młodzieżą?
 - a) starszy, doświadczony
 - b) młodszy, rozpoczynający pracę
4. Czy ukończenie studiów wyższych, pedagogicznych decyduje o efektywniejszej pracy wychowawcy?
 - a) tak
 - b) nie
5. *Jakie cechy są najbardziej przydatne w pracy wychowawcy?

| | |
|--------------------|-----------------------|
| a) otwartość | f) cierpliwość |
| b) poczucie humoru | g) sprawiedliwość |
| c) zaangażowanie | h) sumienność |
| d) tolerancja | i) wyrozumiałość |
| e) szczerłość | j) inne, jakie? _____ |

II. Formy i metody zajęć prowadzonych przez wychowawcę.

6. *Jakie formy zajęć są najczęściej stosowane przez wychowawców?

| | |
|----------------------------|--------------------------------|
| a) umysłowe | e) wychowanie fizyczne i sport |
| b) rozrywkowe | f) organizacyjno – społeczne |
| c) artystyczne | g) specjalne (indywidualne) |
| d) praktyczno – techniczne | h) inne, jakie? _____ |
7. Jaki rodzaj metod wychowawczych stosują najczęściej wychowawcy?

- a) metody łagodne
 - b) metody surowe
8. Która z metod jest najbardziej skuteczna w resocjalizacji?
- a) nagradzanie i karanie
 - b) pouczanie
 - c) aprobata i dezaprobata
 - d) przykład osobisty
 - e) przekonywanie
 - f) przydzielanie ról społecznych

III. Czynniki decydujące o sukcesie/porażce pedagogicznej wychowawcy.

9. *Jakie czynniki decydują o sukcesie pedagogicznym wychowawcy?
- a) wiedza
 - b) wykształcenie
 - c) osobowość
 - d) formy i metody pracy
 - e) kompetencje
 - f) doświadczenie
 - g) umiejętność komunikacji
 - h) inne, jakie? _____
10. *Co decyduje o porażce pedagogicznej wychowawcy?
- a) brak konsekwencji
 - b) nadopiekuńczość
 - c) brak cierpliwości
 - d) brak stanowczości
 - e) zbyt wysokie wymagania
 - f) brak doświadczenia
 - g) niekorzystna atmosfera wychowawcza
 - h) zbyt dużo obowiązków
 - i) inne, jakie? _____

IV. Kary i nagrody stosowane przez wychowawców.

11. Jakie nagrody są najczęściej stosowane przez wychowawców?
- a) nagradzanie pochwałą i uznaniem
 - b) wspólne, atrakcyjne spędzanie wolnego czasu
 - c) darzenie zaufaniem
 - d) nagrody rzeczowe
 - e) inne, jakie? _____
12. Które ze sposobów dyscyplinowania wychowawcy stosują najczęściej w swojej pracy?
- a) informacje zwrotne
 - b) groźby
 - c) tłumaczenie, perswazję
 - d) kary fizyczne – klapsy, bicie
 - e) zakazy
 - f) prośby
 - g) inne, jakie? _____
13. Która z metod ma większą skuteczność wychowawczą?
- a) kara
 - b) nagroda

V. Skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych.

14. *Co należy zrobić, aby zwiększyć skuteczność resocjalizacji i wychowania?
- a) kontrolować kadrę
 - b) wyznaczać cele wychowankowi
 - c) zachęcić różne instytucje do współpracy
 - d) zwiększyć zakres programów resocjalizacyjnych
 - e) kontynuować oddziaływania poza zakładem poprawczym
 - f) pracę z nieletnimi połączyć z szeroko rozumianą prewencją

- g) rzetelnie diagnozować
 - h) nagradzać
 - i) karać (np. poprzez używanie siły fizycznej)
 - j) inne, jakie? _____
15. *Co należy wykształcić u wychowanków, aby skuteczność resocjalizacji była efektywniejsza?
- a) cierpliwość
 - b) niezależność
 - c) umiejętność kierowania uczuciami
 - d) skłonność do świadomego osiągnięcia osobistych wartości
 - e) empatię
 - f) sumienność
 - g) inne, jakie? _____
16. Które z podanych oddziaływań wpływa destabilizująco na pracę wychowawcy w placówce?
- a) traktowanie nieletnich jako ludzi 'drugiej kategorii'
 - b) brak warunków do rzetelnej opieki następczej
 - c) brak narzędzi do precyzyjnego określania twórczych możliwości danego człowieka
 - d) inne, jakie? _____